

Rugsėjo 19 d. į LR Seimą rinkosi buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, Lietuvos partizanų artimieji. Čia buvo minimas Lietuvos valstybės atkūrimo 90-metis, valstybinės Trispalvės 90-asis gimtadienis ir jėzuitas kovotojo dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės, Lietuvos Laisvės Kovos Sajūdžio tarybos nario, Žemaičių apygardos vado Vlado Montvydo-Žemaičio žūties 55-osios metinės.

Renginį iniciavo ir suorganizavo Seimo nario Antano Stasiškio vadovaujama Paspriešinimo okupacijoms dalyvių reikalų (sutrumpintai) komisija. Iš tiesų tąkart Seime buvo prisiminti mūsų valstybingumui labai svarbūs įvykiai, simboliai ir žmonės. Tačiau priešrinkinių skersvėju išblaškyti Seimo nariai ir jo vadovybė šiam renginiui neteikė ypatingos svarbos: iš Seimo vadovybės kalbą pasakė Seimo vicepirmininkas G. Steponavičius. Kur ne kur matėsi keli Tėvynės sajungos frakcijai priklausantys Seimo

nariai. Atrodė, kad vieninteliai, kurie iš tiesų čia jaudinosi ir šį renginį laikė tikrai svarbiu, buvo uniformuoti jaunučiai Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karų akademijos choro "Kariūnas" nariai, po renginio dainavę šaunias karos dainas.

Ne toks, kaip visuomet, buvo ir skelbime minimų reikšmingų datų paminėjimas. Kino studija "Pro Patria" įrenginį atgabeno keletą trumpų dokumentinių filmukų su patriotiniu ir edukaciniu užtaisus. Šių filmukų peržiūra ir atstojos svarbių istorinių įvykių minėjimą. Taip Lietuvos valstybės atkūrimo 90-metis buvo prisimintas žiūrint 8 minučių dokumentinio filmo „Lietuva Tėvynė“ fragmentus. Jei tai būtų istorijos pamoka mokykloje, gal tokia filmo peržiūra ir būtų buvusi prasminga. Bet kai iškilmingas minėjimas Seime apsiriboja beveik vien tik filmukų peržiūra, tenka

Minėjime dalyvavo žuvusio partizanų vado artimieji ir kiti garbingi svečiai

liūdnai konstatuoti, kad tam-pame tikra, modernia "vėpsotojų" ar "stebetojų" visuomenė, nesugebančia dalyvauti ir savo dalyvavimui įprasminti mūsų valstybingumo kertinius akmenis, dabar daromus ir kažkada nuveiktus darbus, įvykdatus žygius.

Prasmingesnė buvo minė-

jimo dalis, palietusi tiesiogiai Vlado Montvydo-Žemaičio atminimą. Savo kalboje A. Stasiškis ragino atiduoti nors lašelį pagarbos bent vienam vyru, kuris aukso raidėmis istorijoje įrašė Lietuvos vardą. Jis tvirtino, kad Lietuvą antrą kartą okupavus sovietams, paprasti vyrai ir mote-

rys, be ypatingo išsilavinimo, be „aukštujų“ diplomų, sugėbėjo daugelį dešimtmečių priešintis daug stipresniams okupantui. Jis tvirtino esą tai prieškario Lietuvos įdiegti tautos patriotiškumo principai. Kaip politikas, jis tvirtino patiriantis tam tikrą gėdos ir atsakomybės jausmą, kad per 18 nepriklausomybės metų dabartinėje Lietuvoje nesugebėta išugdyti tokio patriotiškumo.

Pasakodamas apie Vladą Montvydą-Žemaitį, Etmoną, Dédę pabrėžė, kad jis buvo vienas iš ilgiausiai išsilaikiusių apygardų vadų visoje Lietuvoje. Žemaičių apygardos vadu V. Montvydas buvo pa-skirtas 1948 m. Jis suformavo stiprų apygardos štabą, išplėtojo pogrindžio spaudą. 1953 metais surengus pasa-lą, V. Montvydas ir jo adju-tantas Bronius Alūza-Bedalis žuvo.

(keliamas į 8 psl.)

Onkologijos ligoninėje įkurta dvasinės stiprybės oazė

Onkologijos ligoninėje įkurtoje maldų koplyčioje

tai, aplinkinių rajonų gyventojai. Pastarieji taip pat galės melstis šioje koplyčioje. Iš vieno šiuose baltuose, jaukuose maldos namuose vienu metu Dievo pagalbos galės prašyti apie 30 tikinčiųjų.

Pastaraisiais metais Onkologijos ligoninėje atnaujinatas Ambulatorinis ir Paliatyviosios onkologijos skyriai, Chemoterapijos bei Chirurgijos dienos stacionarai, pakeistas stogas ir langai. Pagerejo ligonių gydymo sąlygos. Tai mano širdies troškimo ir svajonės išspildymas. Daug metų dirbau onkoginekologe, kaip niekas kitas suprantuligonių, kurie išgirsta diagnozę: „vėžys“. Laimei, šiuolaikinė medicina išgydovis daugiau šia sunkia li-

ga susirgusių žmonių. Daugybė jų esu išgydziusi ir aš. Būdama politike iniciujuoju įstatymų patais ligonių naudai, reikalauju įtraukti į kompensuojamų vaistų sąrašus ligoniams reikalingų brangių efektyvių vaistų. Pasiekti, kad vakcina nuo gimbados kaklelio vėžio būtų kompensuojama – mano didžiausias tikslas. Šiandien džiugu, kad Kauno paliatyviosios onkologijos skyriuje gydomas netik skausmas, bet ir naikinamos piktybinės ląstelės.

Naujai įrengtoje koplyčioje ligoniai atgaus dvasines jėgas. Kai jie bus stipresni kovoti su sunkia liga, bus lengviau ir jiems, ir gydytojams.

Seimo narė prof. Vida Marija ČIGRIEJIENĖ

Tai rūpi visiems Lietuvos gyventojams

Artėjant Seimo rinkimams kasdien girdime politikų samprotavimą, kaip reikėtų siekti geresnio gyvenimo, stiprinti ekonomiką, mažinti infliaciją ir kainų kilimą. Dažniausiai kaltinami kiti – stai-ga padidėjusios naftos ir dujų kainos, bet ne mūsų tingumas, neryžtingumas, valdžios neveiklumas. I duris beldžiasi žiema, o patalpų šildymo ir su-vartotos elektros energijos kainos neišvengiamai žada šoktelėti. Ką padarėme, kad břestančios pasaulinės ekonominių krizės padariniai mus aplenkty, arba nebūtų tokie skausmingi. Valdžia – nieko.

Rugsėjo 15 d. LPKTS salėje įvyko III forumas-konferencija, skirtas aktualioms energetikos plėtros ir augančių elektros energijos tarifų problemoms aptarti. Forumą iniciavo LPKTS tarybos narys Arimantas Dragūnevičius.

"Tremtinys": kokie klausimai aptarti minėtame forume ši kartą?

A. Dragūnevičius: priminsiu kvestinius forumo dalyvius: Lietuvos energetikos instituto laboratorijos vadovas hab. dr. prof. Vaclovas Miškinis, Kovo 11-osios Ak-

to signataras Česlovas Stankevičius, Kauno technologijos universiteto profesoriai – Albertas Nargėlas ir Rimantas Deksnys, doc. dr. Gediminas Petrauskas, Kauno mst. savivaldybės Energetikos sk. vedėjas Algirdas Vaitiekūnas, "Kauno energijos" gen. direktorius Sigitas Matelionis, kiti specialistai.

Forume-konferencijoje bandėme aptarti aktualiausias Lietuvos energetikos plėtros ir augančių elektros energijos bei šilumos tarifų problemas, galimybę taupyti išeitinio kuro (ir dujų) išteklius, alternatyvūjiems pakeisti perspektyvas.

"Tremtinys": kas daroma arba atliktą mažinant ar keičiant energetinių išteklių naujodimą, ar tinkamai panaudojama ES skirta finansinė para-ma, kuria numatoma disponuoti ruošiantis 2009 m. uždarysti Ignalinos atominės elektroinės (IAE) antrąjį bloką?

A. Dragūnevičius: nors de-rybose stojant į ES buvo numa-tyta 2009 m. uždaryti Ignalinos AE, Lietuvos valstybė taip pat atliko didelį darbą, kardinaliai didindama IAE saugumą.

(keliamas į 3 psl.)

TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos kandidatai į LR Seimą

Vincė Vaidevutė MARGEVIČIENĖ

Vienmandatė Centro (Kauno miestas) rinkiminė apygarda, TS-LKD daugiamandatės apygardos sąraše Nr.18

Aš myliu žmones, tvirtai susijusius su gyvenimu, su būtinu reikalui valgyti, mai-tinti, lavinti savo vaikus ir iš-teriančius iki kitos algos.

Gimiai 1949 m. gegužės 12 d. traukinyje, pakeliui į Sibirą. Baigiai Ceremchovo pradinę mokyklą. 1960 m. su mama iš Sibiro grįžau į Lietuvą. Apsigyvenome Vilniuje. Baigiai Vilniaus miesto vakarinę jaunimo darbo mokyklą. Studijavau Vilniaus universiteto Gamtos mokslų fakultete. Studijų metais dirbau Lietuvos mokslų akademijos Biochemijos institute jaunesniaja moksline bendradarbe. Baigusi studijas dirbau Lietuvos onkologijos dispanserio gydytoja laborante, 1985 m. persikeliau į Kauną ir dirbau Kauno onkologijos dispanserio gydytoja citologe.

1988 m. įsikūrė Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga. Esu gimusi tremtyje, todėl ilgai nesvarčiusi papildžiau šios organizacijos gretas, kur ir pradėjau aktyvią politinę veiklą. 1995–1997 m. ir 1997–2001 m. buvau išrinkta į Kauno miesto tarybą. Per pirmąją kadenciją buvau Kauno miesto vicemergė. 1997–2004 m. dirbau Kauno apskrities viršininko administracijos Socialinių reikalų, Kultūros ir švietimo departamento direktore.

2004–2008 m. buvau išrinkta į LR Seimo nare. 2007 m. spalį buvau išrinkta TS-LDK Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos pirmininke.

Užsakymo Nr. 005. Kandidato reklama apmokėta iš V.V.Margevičienės rinkiminės sąskaitos

Būdama Seimo nare pirmiausia rūpinausi mano likimo žmonių gerove – siekiau grąžinti, ką atémė okupacijos metai. Sprendžiau pensinio amžiaus žmonių užimtumo problemas. Dėjavimas pastangas siekdamas sudaryti sąlygas senjoram jautis aktyviems.

Tik tautos istorijos žinojimas leis augti patriotiškam ir demokratiškam Lietuvos piliečiui. Todėl siekiau, kad lietuvių tautos atminimas apie tragediškiausią sovietinės okupacijos tarpsnį būtų saugomas dar gyvuojančiuose bei nykstančiuose tremties

ir rezistencijos muziejuose.

Didžiausias mano siekis – laimingi vaikai saugioje šeimoje. Dirbdama Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto nare aktyviai palaikiau TS-LDK poziciją – stiprinti šeimos materialinę gerovę ir skatinti gimstamumą. Visada rūpinausi likimo nuskriaustais vaikais: ar jis būtų beglobis, ar linkęs nusikalsti. Mano tikslas – ši vaikų grąžinti į saugią ir mylinčią šeimą. Taip pat rūpinausi žmonių su negalia gerove, padėjau spręsti jų kasdienines problemas. Siekiau vaikams su negalia sudaryti sąlygas mokytis savo gimtajame mieste ar šalia jo.

Mano tikslas – stipri tautiška, patriotinė bendruomenė, kurioje būtų pasirūpinta kiekvienių nariu, turinčiu negalią ar ypatingų gebėjimų, įvairaus amžiaus piliečiams atvira mokykla, padedanti siekti karjeros. Pagalba šeimai – tai ne pašalpos, o darbas ir teisinės atlyginimas.

Jau dvidešimt trejus metus su šeima gyvenu Kaune. Vyras – Edmundas Margevičius, turime dvi dukteris – Ivetą ir Agnę. Jau sulaukėme ir dviejų vaikaičių. Deja, mažai lieka laiko pabūti su šeima, tačiau jis būna pats brangiausias.

Esu pasiryžusi tapti pradėtus darbus, imtis naujų, siekti geresnės ateities visiems Lietuvos žmonėms.

Vida Marija ČIGRIEJIENĖ

Vienmandatė Panemunės (Kauno miestas) rinkiminė apygarda, TS-LKD daugiamandatės apygardos sąraše Nr. 43

Sveika visuomenė – stipri valstybė

Mielieji,
2004 metais buvau išrinkta į Lietuvos Respublikos Seimą Panemunės 18 rinkiminėje apygardoje. Dėkoju bendruomenei, kad pasirinkote mane atstovauti Jūsų interesus Seime.

Vertinu tai ir tikiuosi, kad ir toliau Jūs mane palaiksite, o aš įsipareigoju realiais darbais, sėžinėjant veikla pateisinti Jūsų viltis.

Nors šiuos ketverius metus teko daug laiko praleisti Vilniuje, tačiau Kaunas ir jo problemos man buvo pačios svarbiausios. Tik mūsų, Kaune išrinktų Seimo narių dėka, pavyko sustabdyti skubotą ir iki galio

nepalankių nuolatinėje kovoje prarandame labai brangų dalyką – laiką, kurį praleidžiame gindami bendruomenės, artimųjų, savo teises, ieškodami atsakymų įvairose institucijose.

Džiaugiuosi, kad prabégė ketveri metai leido labiau įsigiliinti į problemas, kliudančias mums visiems savo šalyje jaustis tikraisiais padėties

šeimininkais, ir jas spręsti. Tikiu, kad greitai ateis laikas, kurį galėsime skirti naujų idėjų įgyvendinimui, geresnės kokybės gyvenimui ir poilsiu.

Manau, kad visų mūsų pastangomis įveiksime kliūtis, trukdančias mums įgyvendinti savo siekius ir svajones.

Noriu padėkoti aktyviems piliečiams, iš kurių visuomet išgirstu daug vertingų idėjų ir pasiūlymų, kuriuos stengiuosi įgyvendinti kreipdamasi į valdžios institucijas, teikdama įstatymų pasiūlymus Seime.

Kviečiu Jus į ateityje puoselėti pilietišką dvasią bei aktyviai dalyvauti sprendžiant viešuosius, valstybei svarbius reikalus.

Visi trokštame gyventi gražioje, šviesioje ir teisingoje valstybėje. Ir mūsų svajonės taps realybė, jeigu tikėsime, kad mes patys esame Šviesa, mes patys esame Saulė, visi esame atsakingi už tai, kokia bus Lietuvos ateitis, kaip ir kokioje šalyje gyvens mūsų vaikai ir vaikaičiai!

Užsakymo Nr. 006. Kandidato reklama apmokėta iš V.M.Cigriejenės rinkiminės sąskaitos

kad per tuos ketverius metus pavyko viską padaryti. Kliūtis, su kuriomis susiduriame kasdieniniame gyvenime, tikrai galime įveikti, kai savo veiklą grindžiame aukščiausiomis gyvenimo vertybėmis – tiesa, pasiaukojimu, meile žmonėms ir tikėjimu. Vis dėlto

Apie save

Gimiai Alytuje, pedagogų šeimoje. Kartu su sesute ir mama patyriaus Sibiro tremtį. Barnaule baigiau pradžios mokyklą. Vėliau, grįžusi į Lietuvą, tėsiau mokslus Utenos 2-ojoje vidurinėje mokykloje. Ją baigusi įstoja į Kauno medicinos instituto (KMI, dabar – Kauno medicinos universiteto (KMU)) Gydomajį fakultetą, kur įgijau gydytojos specialybę.

Dirbau Kybartų apylinkės ligoninėje, vėliau Vilaviškio centrinėje ligoninėje gydytoja akušere-ginekologe. Savo žinias gilinau KMI Akušerijos ir ginekologijos katedros klinikinėje ordinatūroje.

1967 m. pradėjau dirbtį Kauno klinikinėje ligoninėje (dabar – Kauno medicinos universiteto klinikos) gydytoja ir KMI Akušerijos ir ginekologijos katedroje – asistente. 1972 m. apgyniau mokslų daktaro disertaciją, nuo 1982 m. ējau docentės pareigas, 1983 m. tapau docente. 1989–1990 m. buvau KMU vyrainiojo gydytojo pavaduotoja akušerijos ir ginekologijos reikalams.

1991–2001 m. dirbau KMU Akušerijos ir ginekologijos klinikos vadove. 1999 m. apgyniau habilitacijų darbą, man buvo suteiktas pedagoginis profesorės vardas. Įkūrėm onkoginekologijos sektorių Akušerijos ir ginekologijos klinikos, kuriam 1999–2004 m. vadovavau.

Giliuosi ir aktyviai dalyvauju sprendžiant socialines, medicinos, švietimo problemas, domiuosi savivaldybių veikla. Esu Lietuvos gydytojų sąjungos narė, profesorių klubo narė, nuo 1996 m. vasario 26 d. – Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos narė.

Užauginau tris vaikus. Duktė Laima – vadybos specialistė, sūnus Saulius – gydytojas, sūnus Petras – I grupės invalidas su sunkia negalia nuo vaikystės.

2004 metais buvau išrinkta į LR Seimą. Dirbu Sveikatos reikalų komitete ir Peticių komisiijoje.

Būdama Seimo nare pateikiau 265 teisės aktų projektus ir pasiūlymus.

Mano principas – SVEIKĀ VISUOMENĘ – STIPRI VALSTYBĘ!

**TS-LKD Politinių kalinių ir
tremtinių frakcijos kandidatai į LR
Seimą daugiamandatėje apygardoje
TS-LKD sąraše Nr.5**

**Auksutė Ramanauskaitė-
Skokauskienė**

Nr. 44

„...Kurti tikrai laisvą, kultūringą, demokratijos principais pagrįstą nepriklausomos Lietuvos gyvenimą.“

(Adolfas Ramanauskas-Vanagas,
Lietuvos partizanų vadas)

Ši norą turiu išpildyti aš, Jo duktė –

Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė

Balsuodami už sąrašą Nr. 5, Jūs galite paverinti mano vietą jame, įrašydami mano numerį 44 į pirmą langelį.

Užsakymo Nr. 007. Kandidato reklama apmokėta iš A.Ramanauskaitės-Skokauskienės asmeninės sąskaitos

Petras Musteikis

Kartu nuveikime dar daugiau!

Nr. 58

Gimiau Lietuvoje. Patyriaus tremtinio dalį. Baigiau Tomsko geležinkelio institutą. Nuo 1961 m. esu vilnietis. Dirbau dyzelinių traukinii depe, Aukštynojoje transporto mokykloje, Tencikos universitete, Susisiekimo ministerijoje bei užsienyje. Keliau kvalifikaciją užsienyje. Visuomeninę ir politinę veiklą susieju su Sajūdžiu, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga bei Tėvynės sąjunga, dabar TS-LKD.

Rūpi valstybės valdymas, transportas, švietimas, pilietiškumo puoselėjimas. Domiuosi tarptautiniai santykiai, psychologija. Esu vedės, užaugina dukterį ir sūnų.

Kodėl verta balsuoti už mane?

Būsiu TS-LKD programinių nuostatų įgyvendintojas; TS-LKD parengė tobulą ir ekspertų gerai vertinamą veiksmų planą; Sugebu dirbti su informacijos šaltiniais ir srautais; Esu komandos žmogus; Esu esminiu vertybų žmogus; Nuoširdžiai bendrauju su žmonėmis; Kartu pradėsime kurti geresnę Lietuvą ir pasieksime palankią galimybių veiklai, didesnių pajamų ir geresnės tvarkos; Esu veiklus pilietiškumo puoselėtojas; Aš tikiu Tavimi, mielas pilieti! Mano gyvenimo patirtis ir nuoširdumas – JUMS !

Užsakymo Nr. 008. Kandidato reklama apmokėta iš P.Musteikio asmeninės sąskaitos

Juozas Stanėnas

Nr.73

Gimiau 1958 m. tremtyje. Mamai tremtyje mirus, augau pas globėjus. Igijau elektrotechniko išsilavinimą. Dirbu energetiku. Nuo 2004 metų – Tėvynės sąjungos narys, Grigiškių skyriaus pirmininkas, Vilniaus miesto sueigos tarybos narys, Vilniaus apskrities koordinacinės tarybos narys. Aktyviai dalyvauju Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos veikloje, esu tarybos ir valdybos narys, Grigiškių filialo pirmininkas. Domiuosi politika, valstybės valdymu, ekonomika, savivalda, sveikatos apsauga, švietimui, socialiniai ir užsienio reikalai, energetika, statyba, informacinėmis technologijomis.

Užsakymo Nr. 009. Kandidato reklama apmokėta iš J.Stanėno asmeninės sąskaitos

Sveikiname

Gyvenimas šypsosi tam,
Kuris moka šypsotis.

75-ojo gimtadienio proga sveikiname buvusią tremtinę, LPKTS Utenos filialo ilgametę tarybos narę, choro „Ainiai“ seniūnę Eugeniją TRINKŪ-NAITĘ-KIREILIENĘ.

Linkime stipriose sveikatos, ilgiausiu metu, daug saulės ir džiaugsmo.

LPKTS Utenos filialo valdyba

Sveikiname buvusi politinį kalinį, Lietuvos politinių kalinių sąjungos ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos vadovą, ilgametį Seimo narį Antaną Napoleoną STASIŠKĮ garbingo 75-ojo gimtadienio proga.

Net ketvirtą kadenciją dirbančio Seime A.Stasiškio pagrindinis rūpestis – atstovauti ir ginti nuo okupacijų nukentėjusių asmenų teises.

Gerbiaamas Antanas, šios svarios suakties proga norime Jums palinkėti geros sveikatos, puikios nuotaikos ir dar daug ryžtingų žingsnių politiniam ir visuomeniniam mūsų šalies gyvenime, tvirtinant ir stiprinant taip sunkiai iškovotą Lietuvos Nepriklausomybę.

LPKTS valdyba

Tai rūpi visiems Lietuvos gyventojams

(atkelta iš 1 psl.)

Tačiau beveik nieko nepadaryta mažinant ir keičiant energetinių išteklių naudojimą, blogai panaudojama ES skirta finansinė parama elektrinės uždarymo problemoms spręsti, energetikos veiksmingumui didinti.

“Tremtinys”: Lietuvos energetikos integracija į ES ne tik ekonomikos, bet ir saugumo problema. Ką galėtumėte pasakyti šiuo klausimu?

A.Dragūnevičius: energijos sektorius Lietuvoje santykinių didesnis nei kaimyninėse šalyse, bet išteklių turime mažiausiai iš visų šalių. Dėl šios priežasties Lietuva yra pažeidžiamiausia netgi tarp Baltijos valstybių, nes mūsų energetika priklauso nuo Rusijos – 90 proc. pirminės energijos išteklių importuojame iš vienintelio tiekėjo. Todėl privalone kuo veiksmingiai juos panaudoti, ieškoti alternatyvų (pav. emulsiją vietoj duju) kitose šalyse, diegti modernias energijos gamybos technologijas, tarkim, duju turbininius įrenginius, kai dujos dirba dvigubai – suka turbinas, o po to jos dar sudegintos gamina garą, kuris suka kitą turbiną. Reikia taupyti šilumą – renovuoti namus, juos apšiltinti.

“Tremtinys”: kokią galite daryti išvadą, pasidairius po netolimą praeitį, kai “Mažeikių naftą” valdė “Williams”?

A.Dragūnevičius: naftos tiekimo patikimumas išspręstas pastačius Būtingės ir rekonstravus Klaipėdos terminalus. Priminsiu: “Williams” investicijų dėka jidiegtais gilus naftos perdirbimas “Mažeikių naftoje”. Todėl šiuo metu iš vienos tonos naftos gauname iki 25 proc. daugiau benzino. Si gamykla – viena geriausiai Europoje. Per “British Petroleum” išėjome į Europos Sąjungos rinką ir turime pastovią benzino paklausą Vakarų Europoje. Apie “Mažeikių naftą” dabartinį metu kalbama mažai, apie “Družbos” naftotiekio uždarytą atšaką – beveik nieko, nes Mažeikiai ir Vakarų investicijos dirba.

“Tremtinys”: gal galėtumėte komentuoti, kokia mums turėtų būti

priimtina Lietuvos nacionalinės energetikos strategija?

A.Dragūnevičius: priimtiniausia mums būtų strategija, numatanti artimiausiais metais integruoti Lietuvos energetikos sistemas į ES sistemas. Lietuvos energetika turi būti savarankiška, taip pat savireguliuojanti, elektros dažnio reguliavimo prasme. AB “Lietuvos energijos” proteguojamas asinchroninio ryšio įteisintimas paliktą Lietuvą ilgam Rusijos elektros energetinės sistemos dalimi, o Volgos hidroelektrinės ir toliau reguliuotų mūsų dažnį. Energetikos tausojimas turiapti Lietuvos valstybės prioritetu, o gyvenamujų namų renovacija – ne tik piliečių, bet ir Vyriausybės reikalas.

“Tremtinys”: kas keistina energetikos valdymo sistemoje?

A.Dragūnevičius: kaip minėjo forumo svečiai – energetikos specialistai, energijos tausojimas kol kas netapo valstybine energetikos politika. Racionalus ir veiksmingas energijos išteklių naudojimas galėtų žymiai prisidėti prie Lietuvos energetikos savarankiškumo stiprinimo.

“Tremtinys” kodėl peikiame dujas, gąsdiname vartotojus “Gazpromu”, bet nediegiame pažangų duju turbininių įrenginių elektrinėse, nors jos leistų sutaupytį 30 proc. duju energijos vienetui?

A.Dragūnevičius: reikėtų sveikinti tokią elektrinę Panevėžyje (34 MW), pastatyta maždaug prieš metus. Pirkdamas Kauno šiluminę elektrinę “Gazpromas” pažadėjo jam modernizuoti, iđiegtiduju turbinas, bet pažadų netesi – investicijos įstigo. Ar “Gazpromui” reikia tik daugiau pinigų už didesnį parduodamų duju kiekį, tik “juodo” verslo?

“Tremtinys”: dėkojame už įdomias mintis ir linkime sekėmės. Kad jūsų siūlymai ir racionalios mintys rasę žalią šviesą!

Forumas-konferencija priėmė rezoliuciją, kurią spausdinsime kitame “Tremtinio” numeryje.

Kalbino Aušra ŠUOPYTĖ

1940 m. spalio 1 d. grupė Daugų valsčiaus patriotų, vadovaujamų pašto viršininko Petro Juonio, įkūrė "Geležinio Vilko Lietuvos partizanų" (GVLP) organizaciją. Lapkričio 17 d. valsčiuje jau veikė 10 skyrių (Sokonių, Daugų, Dvarčėnų, Atžalyno, Vėžionių, Skabeikių, Zvirgždėnų, Užukalnių, Bukauciškių ir Geidukonių), sudarusių GVLP Daugų apygardą. Iki 1941 m. pradžios susibūré padaliniai Alytaus mieste ir valsčiuje, Alovės, Butrimonių, Simno, Seirijų, Merkinės ir Varėnos valsčiuose.

Vos per kelis mėnesius po grindžio sėlygomis suburta masinė organizacija, kuriai vien Daugų valsčiuje priklause 200, Alytuje – 100 narių, tarp jų septyni milicininkai. Ją sukurė ne kokie nors žinomi politikai, kariškiai ar intelligentai, o paprasti ūkininkai, sudarę apie 80 proc. jos narių. Daugiausia tai buvę šauliai ir tautininkų partijos nariai.

Programinių GVLP dokumentų nerasta, tačiau jos veiklos strategija ganetinai aiški: pasipriešinimas sovietizacijai visose jos apraškoje, politinis-patriotinis gyventojų švietimas, sovietinio aktyvo sekimas ir izoliacija, ginklavimasis ir pasirengimas tinkamu momentu sukti ir perimti vietas valdžią. Išties, vokiečiams ištūmus sovietus iš Lietuvos, praktiskai per savaitę buvę GVLP-LAF aktyvistai visoje Dzūkijoje suorganizavo savivaldą ir sukarintas policijos struktūras – „Tautinė darbo apsauga“ (TDA).

Žinoma, kad aktyvistai leido laikraštelių "Kovos varpas" (numeriu ir egzempliorių skaičius nežinomas), išplatio kelis tūkstančius atsišaukimų. GVLP Domantonių apygardos vadovas Petras Zajankauskas turėjo rotatorius, kuriuo 1941 m. pavasarį išspausdino po 200 egz. paties parengtų atsišaukimų: "Lietuvai!", "Brangūs krikščionys!", "Broliai lietuvių!", "Draugai ir broliai". Jie buvo platinaminti Alytaus apskritijje, bet ir Trakų apskrities Onuškio valsčiuje. Tautinių švenčių progomis kaimuose buvo keliamos Trispalvės. Ginklai slėpti iki tinkamo momento. Tik Dvarčenuose (Daugų valsč.) 1941 m. birželio 15 d. bandyta pasipriešinti – mesta granata į trémimo akcijos vykdymus.

Pavyko surasti buvusius „GVLP“ organizacijos narlius: Vandą Nenortaitę-Sadauskienę ir Vladą Vadeiką. Jų prisiminimų fragmentai pateikiami skaitytojams.

Vandos Janinos Nenortaitė-Sadauskienės prisiminimai

Esu gimusi 1924 m. sausio 6 d. Alytaus aps. Alytaus valsč. Butkūn k. ūkininkų šeimoje. Tėvai turėjo 9 ha žemės. Aš mokiausi Miklusėnų pradžios mokykloje, baigiai keturis skyrius. 1938 m. įstojau į Alytaus žemės ūkio mokyklą, mo-

riumi padaugindavome. Mes savo spaudą vadine proklamacijomis. Daug tų proklamacijų išdalindavau patikimiems žmonėms. Prisimenu, vienas iš pogrindinės spaudos platintojų buvo batusiuvys Vladas Žilinskas. Jis gyveno Alytuje ir dirbo Juozapavičiaus gatvėje. Vladas Žilinskas palaikė ryšį su buvusiais šauliais, kitais patriotais, jiems išplatindavo proklama-

sajungos karui mūsų grupės veikla nutruko. Kiek žinau, Emilia Grakauskaitė žuvo birželio 22 d. per vokiečių aviacijos bombardavimą Alytuje, o batusiuvį Vladą Žilinską birželio 24 d. I Alytuje sušaudė vokiečių kareiviai.

1944 m. rugpjūčio pradžioje, antrą kartą sovietams okupavus Lietuvą, prasidėjo areštai, nes rado mūsų organizacijos sąrašus. Mane suėmė, rugėjo pabaigoje išleido.

P.S. LGGRTC pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos nutarimu (protokolo Nr. 156) 2006 m. rugėjo 1 d. Vandai Janinai Nenortaitė-Sadauskienei suteiktas Laisvės kovų dalyvio teisinis statusas.

Vlado Vadeikos prisiminimai

Esu gimęs 1921 m. lapkričio 5 d. Alytaus aps. Daugų valsč. Cižiūnų k. ūkininkų šeimoje.

Be manės šeimoje dar augo sesuo Bronislava (g. 1924 m.). Tėvai turėjo 12 ha žemės. Mano tėvas Bernardas Vadeika buvo aštuonerius metus tarnavęs carinės Rusijos kariuomenėje, netgi užsitarnavęs puskarininkio laipsniu. Jis turėjo didelį apylinkės žmonių pasitikėjimą, todėl 1928–1930 metais tapo Daugų valsč. Užukalnių seniūnijos (seniūnijai priklausė apie 10 kaimų) seniūnu, 1930–1940 m. – Daugų valsčiaus viršaičiu. Tėvas buvo Šaulių sąjungos Alytaus 19 rinktinės Daugų būrio bei Tautininkų sąjungos narys.

Baigiau Junčionių pradinę mokyklą, dvi Alytaus gimnazijos klases. Grįžau į tėviškę, dirbau ūkyje, išmokau kalvio amato.

Kai 1940 m. birželio 15 d. Sovietų sąjunga okupavo Lietuvą, pasikeitė ir mūsų gyvenimas: tėvai atleido iš valsčiaus viršaičio pareigų, uždraudė politinių partijų ir Šaulių sąjungos veiklą, visokie veltédžiai ir beraščiai tapo valdžios pareigūnais, prasidėjo laisvos Lietuvos tarnautojų ir Šaulių persekojimais.

Tačiau atsirado patriotiškai nusiteikusių žmonių, kurie pradėjo organizuotis pogrindinei veiklai prieš sovietinę santvarką. 1940 m. rugėjį buvęs pasienio policininkas ir Šaulių Viktoras Remeika,

gyv. Daugų valsč. Užukalnių k., gerai pažinojęs mano tėvą, pakvietė mane į slaptą susirinkimą. Jo namuose buvo susirinkę apie 14 to kaimo vyru: Viktoras Remeika, po karo nuteistas 15 m. lagerio; Juozas Vadeika, Izidorius, g. apie 1915 m., ūkininkas; Juozas Dabrovskas, ūkininkas; Viktoras Vadeika, Juozo, g. apie 1919 m., ūkininkas; Viktoras Degėsys, ūkininkas; Juozas Kairys, ūkininkas, po karo ištremtas; Nikodemas Buinickas, gyv. Griciūnų k., ūkininkas, po karo ištremtas; Feliksas Šmigelskas, Juozo, ūkininkas, g. apie 1924 m.; jo brolis Vincas Šmigelskas, ūkininkas, g. apie 1920 m., ir kiti, kurių pavardžių nebeprisimenu.

Susirinkime Viktoras Remeika prašė laikytis konspiracijos, kalbėjo, kad bolševikų santvarka neilgai tėsis, bus karas, kuriam reikia ruoštis, apsiginkluoti. Visi sutiko stoti į slaptą organizaciją ir veikti prieš okupantus. Mane paskyrė iždininku.

Galpo 2–3 savaičių vėl pakvietė į slaptą susirinkimą Junčionių pradinėje mokykloje. Jame dalyvavo apie 15 vyru. Nuo to laiko priklausiau Cižiūnų skyriui, mums vadavavo Juozas Tankevičius, gyv. Cižiūnų k. Jis ir suviesdavo į susirinkimus, kurie vykdavo bent kartą per mėnesį. Mokytojas, atsargos leitenantas Gediminas Balčius, buvęs Daugų valsč. Šaulių būrio vadovas, mus mokė elgesio su ginklais. Su Juozu Tankevičiumi jis iš Daugų parveždavo atsišaukimą, išspausdintų rašomają mašinę ir padaujintų šapirografu. Po tekstu būdavo parašyta: „Geležinio Vilko“ organizacija. Atsišaukimuose išpėdavo saugotis komunistų, su jais nebendradarbiauti, neišdavinėti lietuvių, taip pat buvo aštuonerius metus tarnavęs carinės Rusijos kariuomenėje, netgi užsitarnavęs puskarininkio laipsniu. Jis turėjo didelį apylinkės žmonių pasitikėjimą, todėl 1928–1930 metais tapo Daugų valsč. Užukalnių seniūnijos (seniūnijai priklausė apie 10 kaimų) seniūnu, 1930–1940 m. – Daugų valsčiaus viršaičiu. Tėvas buvo Šaulių sąjungos Alytaus 19 rinktinės Daugų būrio bei Tautininkų sąjungos narys.

Baigiau Junčionių pradinę mokyklą, dvi Alytaus gimnazijos klases. Grįžau į tėviškę, dirbau ūkyje, išmokau kalvio amato.

Kai 1940 m. birželio 15 d. Sovietų sąjunga okupavo Lietuvą, pasikeitė ir mūsų gyvenimas: tėvai atleido iš valsčiaus viršaičio pareigų, uždraudė politinių partijų ir Šaulių sąjungos veiklą, visokie veltédžiai ir beraščiai tapo valdžios pareigūnais, prasidėjo laisvos Lietuvos tarnautojų ir Šaulių persekojimais.

Tačiau atsirado patriotiškai nusiteikusių žmonių, kurie pradėjo organizuotis pogrindinei veiklai prieš sovietinę santvarką. 1940 m. rugėjį buvęs pasienio policininkas ir Šaulių Viktoras Remeika,

(keliamas į 7 psl.)

Geležinio Vilko Lietuvos partizanai

Vandos Janinos Nenortaitė-Sadauskienės prisiminimai

Esu gimusi 1924 m. sausio 6 d. Alytaus aps. Alytaus valsč. Butkūn k. ūkininkų šeimoje. Tėvai turėjo 9 ha žemės. Aš mokiausi Miklusėnų pradžios mokykloje, baigiai keturis skyrius. 1938 m. įstojau į Alytaus žemės ūkio mokyklą, mo-

Balčių šeima prie Junčionių mokyklos. 1940 m.

Bernardas Vadeika, grįžęs iš lagerio. 1955 m.

Vanda Nenortaitė. 1939 m. rugpjūčio 30 d. Alytus

kiaus namų ruošos specialybės. 1940 m. toje pačioje mokykloje pradėjau dirbti praktikante-raštininke. Nuo 1940 m. rudens mokykloje buvo susikūrė slaptos pogrindinės "Geležinio Vilko" organizacijos skyrius. Vadovavo mokytojai: Šiugždinis, Vilčinskis, Vadopalas. Organizacijos nariais buvo: mokytojas Taujanskas ir vyresnio amžiaus moksleiviai – Birutė Dumbliauskaitė, Emilia Grakauskaitė, Zuzana Kukalytė, Stasė Kazlauskaitė, Stasys Čenkus ir kiti. Aš spaustdinai ir platinau iš vadovų gautus atsišaukimus, nukreiptus prieš sovietinę santvarką. Mokykloje buvo rotatorius. Rašomaja mašinėle išspausdindavau matricą ir rotato-

riumai padaugindavome. Mes

savio spaudą vadine proklamacijomis. Daug tų proklamacijų išdalindavau patikimiems žmonėms. Prisimenu, vienas iš pogrindinės spaudos platintojų buvo batusiuvys Vladas Žilinskas. Jis gyveno Alytuje ir dirbo Juozapavičiaus gatvėje. Vladas Žilinskas palaikė ryšį su buvusiais šauliais, kitais patriotais, jiems išplatindavo proklama-

gijos. Daugų valsč. Užukalnių k., gerai pažinojęs mano tėvą, pakvietė mane į slaptą susirinkimą. Jo namuose buvo susirinkę apie 14 to kaimo vyru:

Viktoras Remeika, po karo nuteistas 15 m. lagerio; Juozas Vadeika, Izidorius, g. apie 1915 m., ūkininkas; Juozas Dabrovskas, ūkininkas; Viktoras Vadeika, Juozo, g. apie 1919 m., ūkininkas; Viktoras Degėsys, ūkininkas; Juozas Kairys, ūkininkas, po karo ištremtas; Nikodemas Buinickas, gyv. Griciūnų k., ūkininkas, po karo ištremtas; Feliksas Šmigelskas, Juozo, ūkininkas, g. apie 1924 m.; jo brolis Vincas Šmigelskas, ūkininkas, g. apie 1920 m., ir kiti, kurių pavardžių nebeprisimenu.

Susirinkime Viktoras Remeika prašė laikytis konspiracijos, kalbėjo, kad bolševikų santvarka neilgai tėsis, bus karas, kuriam reikia ruoštis, apsiginkluoti. Visi sutiko stoti į slaptą organizaciją ir veikti prieš okupantus. Mane paskyrė iždininku.

Galpo 2–3 savaičių vėl pakvietė į slaptą susirinkimą Junčionių pradinėje mokykloje. Jame dalyvavo apie 15 vyru. Nuo to laiko priklausiau Cižiūnų skyriui, mums vadavavo Juozas Tankevičius, gyv. Cižiūnų k. Jis ir suviesdavo į susirinkimus, kurie vykdavo bent kartą per mėnesį. Mokytojas, atsargos leitenantas Gediminas Balčius, buvęs Daugų valsč. Šaulių būrio vadovas, mus mokė elgesio su ginklais. Su Juozu Tankevičiumi jis iš Daugų parveždavo atsišaukimą, išspausdintų rašomają mašinę ir padaujintų šapirografu. Po tekstu būdavo parašyta: „Geležinio Vilko“ organizacija. Atsišaukimuose išpėdavo saugotis komunistų, su jais nebendradarbiauti, neišdavinėti lietuvių, taip pat buvo aštuonerius metus tarnavęs carinės Rusijos kariuomenėje, netgi užsitarnavęs puskarininkio laipsniu. Jis turėjo didelį apylinkės žmonių pasitikėjimą, todėl 1928–1930 metais tapo Daugų valsč. Užukalnių seniūnijos (seniūnijai priklausė apie 10 kaimų) seniūnu, 1930–1940 m. – Daugų valsčiaus viršaičiu. Tėvas buvo Šaulių sąjungos Alytaus 19 rinktinės Daugų būrio bei Tautininkų sąjungos narys.

Baigiau Junčionių pradinę mokyklą, dvi Alytaus gimnazijos klases. Grįžau į tėviškę, dirbau ūkyje, išmokau kalvio amato.

Kai 1940 m. birželio 15 d. Sovietų sąjunga okupavo Lietuvą, pasikeitė ir mūsų gyvenimas: tėvai atleido iš valsčiaus viršaičio pareigų, uždraudė politinių partijų ir Šaulių sąjungos veiklą, visokie veltédžiai ir beraščiai tapo valdžios pareigūnais, prasidėjo laisvos Lietuvos tarnautojų ir Šaulių persekojimais.

Tačiau atsirado patriotiškai nusiteikusių žmonių, kurie pradėjo organizuotis pogrindinei veiklai prieš sovietinę santvarką. 1940 m. rugėjį buvęs pasienio policininkas ir Šaulių Viktoras Remeika,

(keliamas į 7 psl.)

Rodos, to vargo ir nebuvo...

Valstybinės, religinės šventės i Kauno r., Jonučiuose, gyvenančios Katerinos Jankuvienės namus "sutraukia" visą giminę – atvažiuoja keturios dukterys su vyrais, vaikais ir vaikaičiais, jau du provaikaičiai džiugina močiutes širdį. Gausus pačių artimiausių žmonių būrys malonai nuteikia Kateriną, tomis akimirkomis padūsaujančią: "Būtų gyvas tévas..." Algis Jankus Anapilin iškeliavo prieš septynerius metus. Jo sveikatą pakarto išgyventas Sibiro šaltis, pragariškai sunkus darbas ir Tévnės ilgesys.

Katerina Krušinskaitė jaunystę leido Prienų r. Pakuonio valsč. Bučkiemio k., pasiturinčių ūkininkų šeimoje. Krušinskai užaugino dvi dukteris ir du sūnus, vylési, kad jų vaikai dorai tarnaus Dievui ir Tévynei. Sūnums tévai buvo linkę žemę padalyti, dukteris leido į mokslus. Abi – Katerina ir Birutė, mokési Prienų "Žiburio" gimnazijoje. Katerina iki smulkmenų prisimena 1948-ųjų gegužės 22 dieną, kai per Lietuvą nuvilnijo didžiojo trémimo, kodiniu pavadinimu "Vesna", bangą. Mokiniai laikė brandos egzaminą. Staiga į klasę įgriuvo piktis vyrai ir, perskaitytę keletą gimnazistų pavardžių, liepė jiems išeiti iš klasės. "Nesupratau, ką blogo buvau padariusi, kad turiu palikti klasę ir be jokių paaiškinimų grūstis į sunkvežimį", – pasakojo Katerina Jankuvienė. I tą patį vagoną buvo ištumta ir sesuo Birutė. Merginos, atvežtos į Irkutskos r. Usoles r. Taljanų gyvenvietę, apsidžiaugė stotyje pamačiusios iš kitovagono išeinančius tévus ir brolių Povilą. "Visiems kartu bus drąsiai ir lengviau, – manėme tada abi", – sakė Katerina. Krušinskų šeimą sugrūdo į vieną barako kambarėlį, bet sveitimus neįkėlė.

Kitą dieną visi tremtiniai buvo išvaryti į darbą. Katerinai teko miško ruošos darbai: pjauti medžius, geneti šakas, krautijas, deginti... Pirmomis dienomis buvo labai sunku, vėliau – iprato.

– Ar žinojote, už ką jūsų šeimą ištremė? – klausiau pašnekovės.

– Už tai, kad tévai turėjo 38 ha žemės, kad brolis Jurgis, 1946 m. vasario 16 d. Kruonyje suplevė savus Trispalvei, éjo vaduoti suimtų kaimo vyrų ir, patekęs į pasalą, žuvo. Enkavedistams buvo už ko "užkibti" ir įtrauktū mūsų šeimą į tremiamujų sąrašus.

Kai persipildo kantrybės taurė, žmogus ryžtasi nenumatytiems "žygiams". Taip atsitiko ir Katerinos gyvenime. "Taip norėjau į Lietuvą, kad atrodé daugiau nė dienos

Katerina Jankuvienė

Jankų šeima. Pirmoje eilėje iš kairės: Algimantas Jankus, Katerina Jankuvienė, dukteris Vida; antroje eilėje iš kairės: dukterys Regina, Irena ir Beata

Taljanų gyvenvietė pirmaisiais tremties metais

neištversiu tame Sibire. Po pusantrų metų nusprendžiau bėgti į Lietuvą. Su manimi bandė pabėgti ir tremtinė Danutė. Iš Usoles sėdome į traukinį, riedantį Maskvos link, bet Zimos gyvenvietėje reikėjo kompostiruoti bilietus, persėsti į kitą traukinį. Čia ir prisiastė nežinia iš kur atsiradę "vyrukai". Atsidūriau Irkutsko kalėjime." Po méniesio merginą išleido, tačiau privertė parašu patvirtinti pasižadėjimą niekur neišvykti.

Jei ne tremtis, ne atšiaurūs Sibiro toliai, gal Katerinos gyvenimas būtų kitaip susiklostęs. Tačiau tremtyje ji sutiko gyvenimo draugą Algį Jankų. Patiko vienas kitam ir nutarė sukurti šeimą. Juos sutuokė tremtinys kunigas Antanas Šliumpa. Pirmagimė duktė Vida pasaulį išvydo dar Sibire.

Gyvenimo tėkmė buvo to-

kia lėta, kad, rodos, nieko gerog negalėjai tikėtis. Bet žmonės vilties neprarado. 1959 metais Katerina ir Algis Jankai gržo į Lietuvą. Ne su baltais pyragais gimtinė juos pasitiko, bet tai buvo savas kraštatas, skambėjo gimtoji kalba. Geru žmonių padedami Jankai įsikūrė. Lietuvoje gimė dar trys dukterys. Sibire gimusi Vida baigė medicinos mokslus, Regina įgijo zooinžinerės specialybę, Irena baigė sociologijos mokslus, Bea-

Rusijos vardas: Istorinis pasirinkimas – 2008

Tokiu pavadinimu liepą vyko Rusijos piliečių apklausa, kurioje dalyvavo beveik 1,5 mln. respondentų. Stalino vardas surinko 178 577 balsų ir tvirtai pirmauja. Antroji vieta gavo poetas ir aktorius V. Visockis, trečia vieta atiteko V. Leninui. Istorinių personažų finalą dar pateko: caras Nikolajus II, poetė S. Ješeninas, kosmonautas J. Gagarinas, caras Ivanas Groznyj, disidentas S. Kovaliovė, mokslininkas M. Lomonosovas, poetė A. Puškinas, dvasininkas S. Rodonežskis ir caras Petras I. Rusijoje Stalino populiarumas neslūgsta.

Rusijos visuomenė nesuvokė savo praeities, nesukūrė vertybų sistemos, žino tik tą, dominavusią 70 sovietų valdžios metų. Nérajuridinio sovietų teroro ir ideologijos, Komunistų partijos ir asmeniškai Stalino piktadarybių įvertinimo. Mūsų akyse atgimsta sovietinis imperinis-patriotinis mitas apie sovietinį laikotarpį, kaip nesibaigiančią herojiską poelgių ir pergalų grandinę. Nostalgija tvirto valdymo tendencija – tai humanitariniams švietimui ir visų pirma istorijai repetuoojamas rekviem. Visuomenės formuojamą nuomonę, be abejų, meistriškai kuria ir ja manipuliuoja valdžia. Jeigu Rusijoje Stalinas – nuostabus žmogus, reiškia, gerai padirbėjone tik komunistai, bet ir reiškiamas oficialus ilgesys dėl subyrėjusios SSRS – pačios didžiausios 20 a. Rusijos tragedijos. Tai liudija V. Putino ir kitų aukštų Rusijos pareigūnų ne kartą garsiai išreiškta širdgėla.

Visuomenės apklausos rezultatai – tiesiog skandalini. Pajunti, tartum iš po kojų slysta žemė. Tokiomis mintimis dalijasi „Memorial“ bendrijos nariai.

Anksčiau Pietų Osetijos prezidentas E. Kokojty kaltino Staliną, kad dirbtinai padalijo Osetiją – pietinę dalį atidavė Gruzijai, o šiaurinę prijungė prie Rusijos Federacijos.

2005 m. visuomenės pastangomis buvo bandyta pakeisti Stalino gatvę, tačiau ši iniciatyva neturėjo pasiseikimo. Nepaisant to, kad visos Kaukazo tautos buvo represuotos, yra pakankamai įtakingu asmenų ir valdžios institucijų, garbinančių Stalino atminimą.

Šiaurės Osetijoje yra daug

paminklų, pastatyti Stalinui. Pirmasis buvo pastatytas Fiagdonė tarpeklyje apie 1950 m., o N. Chruščiovo laikais, kai buvo pasmerktas Stalino asmens kultas, Alagių rajone virš automagistralės, viršukalnėje, komunistai nupiešė didžiulį Stalino portretą. 2005 m. eilinis Stalino paminklas iškilmingai atidengtas Diagoro mieste. 2005 m. Dagestano sostinėje Machačkaloje atidarytas Stalino muziejus, kurio iniciatoriais buvo visuomeninis judėjimas „Stalinas ir Rusijos komunistų partijos Dagestano komitetas“. Rusijos komunistai atakliai siekia sugrąžinti Stalingrado vardo Volgogrado miestui. 2006 m. gegužės 15 d. Mamajaus kurgano memoriale atidarytas privatus Stalino muziejus.

Nepaisant samoningos visuomenės pasipiktinimo, tarptautinės bendrijos „Memorial“ protestų, tautos „tévas ir mokytojas“ Stalinas gauna pagarbos ženklu ir prietarimą visuomenėje. Pastarieji įvykiai Gruzijoje eilinių kartų įrodė, kokia trapi taučių laisvė ir nepriklausomybė, žmogaus teisių bevertiskumas.

Vyksta ir kitas procesas – stalininių aukų atminimo įamžinimas. Neeilinis įvykis Tulos „Memorial“ nariams – energetikų vadovybė nusprendė iškabinti memorialines lentas ant ŠE pastatų Aleksino mieste, HE Novomoskovske ir Sovietske. Atminimo ženklai skirti šių elektrenų darbuotojams, kaičiuiems 1929–1954 m. Vergaudami nepakeliamomis sąlygomis statant šias elektrines žuvo tūkstančiai beteisių piariečių.

Stalininių represijų, GULAGO žvériškumo nutylėjimų fone atminimo ženklų įrengimas įtikina, kad nekalėtų kalinių žygdarbis néra užmirštas, nors to taip norėtusi tironijos pasekėjams ir visų rangų vėtrungistams.

Rusijos Federacijos energetikos valdybos pirmininkas Anatolijus Ciubaisas pasiraše įsakymą Nr. 142 „Apie politinių kalinių specialistų, dirbusių elektroenergetikos objektuose 1930–1950 m., aukų įamžinimą“. Tokių objektų buvusioje SSRS buvo per 170.

Pagal „Memorial“ spaudą parengė Jonas LUKŠE

Pirmieji žingsniai

Tęsinys.

Pradžia Nr. 34 (816)

Palaikėme aktyvų ryšį su lietuviu, gyvenančiuose kitose valstybėse. "Tremtinio" savoka buvo taikytina visiems, kurių jėga buvo piversti paliki savo namus arba bėgo nuo šios grubios jėgos: slėpėsi Lietuvoje, buvo patalpinti į lagerius ar tremties vietoves bei pasitraukė į kūtus kraštus. Tremtiniais save laikė vieni iš Vytauto Didžiojo universiteto atkūrėjų – profesoriai A. Avižienis ir L. Baškauskaitė. Tremtiniu save laikė ir mūsų poetas Bernardas Brazdžionis. Su dainiumi mūsų organizacijos poetai, aktyviai veikiant choro vadovui, kompozitoriu, poetui ir rašytojui Antanui Paulavičiui Kauno sporto halėje surengė bendrą poezijos vakarą.

1988 m. pradėjome leisti laikrašti "Tremtinys", atlikusi svarbū vaidmenį formuojančių žmonių mąstymą susiklosčius naujoms aplinkybėms. Teko aiškinti, kad esame ne stalinizmo, o žiauriosios raudonosios imperijos, aukos. Atminimo koplytstulpiai buvo ir paminkluose neberašėme žodžių: „stalinizmas ir jo aukos“.

1989 m. spalio 21 d. antrajame organizacijos suvažiavime keitėme pavadinimą – žodį "klubas" pakeitėme į "sąjunga", įvedėme organizacijos pareigybės nominaciją – „Prezidentas“. Juo buvo išrinktas lagerių ir tremties "rekordininkas" Balys Gajauskas. Vėliau nominacijos pavadinimas pakeistas. Respublikai laisvėjant į organizacijos veiklą aktyviai pradėjo burtis ir kiti buvę sovietų politiniai kaliniai. Organizaciją pastatė ant tvirtų bėgių jos kūrėjai pradėjo perduoti turėjusiems didesnę pažeminimo patirtį, tai buvo pažadėta steigiamame suvažiavime, tačiau pašaukti atsiliepdavome iškilusią reikalų sprendimui. Tai darau ir šiandien.

"Tremtinio" organizacijos aktyviai bendravo su Sajūdžio Kauno taryba, per ją – su vienais Lietuvos skyriais. Daugelyje vietų Sajūdžio ir "Tremtinio" vadovai buvo tie patys asmenys. Man teko bendrauti su nuostabiaisiais žmonėmis – J. Juodžbaliene, A. Gabužiu, M. Babonu ir daugeliu kitų. Visi buvome aktyvūs nepriklausomybės puoselėtojai. Audrius Butkevičius aktyviai veikė, kad nesenai buvusių lagerininkų Liudo Simučio ir Balio Gajausko kandidatūros būtų keliamos į Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą. Jie buvo išrinkti deputatais ir tapo Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarais. Tokių mūsų buvo dešimt.

Artėjome prie Kovo 11-osios. Tuo galėčiau ir baigtis, tačiau vertėtų skirti dėmesio

šios reikšmingos Lietuvai datos nedidelei preliudijai. Jau išrinktu deputatu Kauno grupė susirinko pasidalinti nuomone dėl naujos Lietuvos vadovybės. Buvo diegama mintis, kad Sajūdis neturėtų eiti į valdžią, nes neturi patirties, o tik kontroliuotų komunistų valdžią. Šiuo klausimu turėjome pareikšti savo nuomonę. Susitarėme, kad neagituosime, tik pareikšime nuomonę. Visi pasiskė, kad renkant Aukščiausiosios Tarybos pirmininką, balsuos už Vytautą Landsbergį. Valdantieji komunistai jam planavo amžino Sajūdžio pirmininko postą suverenios Lietuvos Respublikos Sovietų sąjungos sudėtyje. Kauniečiai manė kitaip – būtent taip, kaip ir įvyko. Tačiau prieš Algirdo Mykolo Brazauskos vaidmenį Ministerio pirmininko pareigose pasiskė tik trys: A. Butkevičius, L. Simutis ir aš, neturėdamas prieš jį jokio asmeninio nusistatymo, bet galvodamas, kad jo pragmatiškumas gali palaužti Maskvos atsparą. Ten pat nutarta siekti, kad balsavimas už Nepriklausomybę būtų vardinis, kad tokiam siūlymui būtų pritarta. To pageidavo 15 deputatų ir pageidavimą išreiškė atsistojimu. Aukščiausiosios Tarybos deputatu Kauno grupė vieningai stengėsi apsaugoti įvykius nuo atsitiktinumų, įvykdinti Lietuvos žmonių subrandintą valią: matyt Lietuvą nepriklausomą. Vėliau spaudoje buvome praminti "Kauno mafija". Dėl A. Brazauskos nutarėme spręsti artejančių įvykių ir aplinkybių realijoje.

Vėliau kai kurių deputatų veiksmai nebuvò iš anksto kokiu nors jėgų inspiruoti, bet prasidejo politine saviraiška, samprata, kad išrinktųjų aplinka nustumia į šalį norinčiuosius nuosekliai įgyvendinti Sajūdžio idėjas. Prasidėjo skaidymasis. Tai buvo laisvėjimo išdava, atpalaidavusi žmones nuo bendro susitelkimo. Todėl tikiu, kad iškilus išorės pavoju, tauta vėl susitelktų.

Siekiant laisvės nebuvò įvertintas istorijos dėsnis, kad po išsivadavimo galimas didelis moralinis nuosmukis, apėmės kaip ir daugelio išsivadavusių nuo blogio pasaulio šalių, taip ir kai kuriuos Lietuvos žmones. Nutolta nuo Dievo labiau negu vulgariuoju, brutaliuoju, mūsų paveldą naikaninčiuoju ateizmo metu. Tačiau tikėkime Dievo palaima, kad ir šis nuosmukis greičiau dingtų, kad Dievas laimintų Lietuvą, kaip laimino Sajūdžio ir mūsų organizacijos kūrimosi laikotarpiu, kad ir dabar laimintų mūsų organizaciją, kiekvieną jos narj ir jam artimą žmogų.

Povilas VARANAUSKAS
(Bus daugiau)

LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių į kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

(Tęsinys)

Kazimieras (Kazys) Sprauguscas, g. 1895 m. (po mirties), ats. karininkas, Kaunas 1919–1941 m.

Stasė Stragauskienė-Šemežytė, g. 1928 m., GULAGO politinių kalinių sukiliimo dalyvis, Kengyro lageris 1951–1956 m.

Vytautas Jonas Strauza, g. 1933 m., ryšininkas, Marijampolės aps. Prienų valsč. Tauro apyg. 1947–1953 m.

Juozas Sergalis, g. 1906 m. (po mirties), šaulys, policininkas, Kaunas 1924–1941 m.

Povilas Šilbajoris, g. 1910 m. (po mirties), policininkas, Vilnius 1934–1941 m.

Povilas Šilarskis, g. 1882 m. (po mirties), šaulys, tautininkas, Biržų aps. Kričino valsč. 1932–1941 m.

Vladislava Siškevičienė-Skystimaitė, g. 1923 m., ryšininkė, Ukmurgės aps. Taujėnų valsč. Vyčio apyg. 1944–1949 m.

Edmundas Trinka, gim. 1930 m. (po mirties), partizanas, Joniškio aps. Zagarės valsč. Kun. Žvelgaičio rinktinė Ažuolo būrys 1946–1952 m.

Stanislava Vanda Tverijonienė-Jacikaitė, g. 1940 m., ryšininkė, Tauragės aps. Kvėdarnos valsč. Kęstučio apyg. Rūtenio, Algirdo būrai 1948–1954 m.

Stefanija Uselienė-Jacikaitė, g. 1939 m., ryšininkė, Tauragės aps. Kvėdarnos valsč. Kęstučio apyg. Rūtenio, Algirdo būrai 1948–1954 m.

Jonas Valangevičius, g. 1921 m., ryšininkas, Varėnos aps. Perlojos valsč. Dainavos apyg. Merkinės valsč. 1946–1947 m.

Antanas Valiukėnas, g. 1913 m. (po mirties), pogr. spaudos leidėjas, platintojas, Utenos aps. Daugailių valsč. 1938–1945 m.

Vladas Valiušaitis, g. 1918 m., GULAGO politinių kalinių sukiliimo dalyvis, Kengyro lageris 1949–1956 m.

Antanas Verlickas, g. 1927 m. (po mirties), partizanas, Joniškio aps. Zagarės valsč. Kun. Žvelgaičio rinktinė Ažuolo būrys 1949–1952 m.

Antanas Zagūnas, g. 1905 m. (po mirties), policininkas, Kaunas 1932–1941 m.

Genovaitė Žemaitienė-Jonaitytė, g. 1926 m., rėmėja, Kauno aps. Kulautuva 1944–1945 m.

Vytautas Vladas Žiemys,

g. 1928 m., ryšininkas, Zarasų aps. Salako valsč. 1945–1948 m.

Ona Žukienė-Bubulaitė, g. 1924 m. (po mirties), ryšininkė, Raseinių aps. Viduklės valsč. 1945–1945 m.

* * *

Ona Akelaitienė-Krušinskaitė, g. 1931 m., partizanų rėmėja, Marijampolės aps. Veiverių valsč. 1945–1949 m.

Geležinio Vilko Lietuvos partizanai

(atkelta iš 4 psl.)

Kiek prisimenu, prieš pat karą „Geležinio Vilko“ organizacijos Daugų apygardos Čižiūnų skyriui priklausė: skyriaus vadas Juozas Tankevičius, Simono, buvęs šaulys, ūkininkas, turėjęs prekybos verslą, karo metais dirbęs saugumė Vilniuje, po karo išvykęs į Lenkiją; jo brolis Vytautas Tankevičius, g. apie 1920 m., ūkininkas, buvęs šaulys, po karo ištremtas; Vaclovas Tankevičius, Jono, g. apie 1924 m., ūkininkas, karui baigiantis išvykęs pas tetą į Kanadą; Rapolas Stumbras, Gabrio, g. apie 1923 m., ūkininkas, po karo partizanavo ir žuvo prie Pivašiūnų; Juozas Rūkštelis, g. 1917 m., ūkininkas, žuvęs su-

sišaudymo su raudonarmiečiais metu; mano tėvas Bernardas Vadeika; skyriaus vadovas pavaduotojas Pranas Miškinis, buvęs policininkas, gyv. Sibiriškių k.; Vaclovas Rakauskas, Adomo, paštiniukas; Vladas Kazakevičius, Kazio, ūkininkas, po karo išvykęs į Biržų r., ten vedęs ir gyvenęs prie Latvijos sienos; Edvinas Balkauskas, Mečislovo, miręs karo metais, tėvai po karo buvę ištremti; Romualdas Rakauskas, Juozo, ūkininkas; Juozas Danilevičius, Ignas, g. apie 1916 m., siuvėjas.

1941 m. birželio 22 d. prasidejo Vokietijos–Sovietų sąjungos karas. Dauguma „Geležinio Vilko“ organizacijos narių dalyvavo Tautos sukili-

me prieš okupantus. Taip labai lauktos laisvės rudieji okupantai neatnešė. Kiek man žinoma, birželio 23 d. Dauguose vokiečių kariai nušovę tris „Geležinio Vilko“ organizacijos narius: Alfonsą Petružį, Vytautą Petružį ir Juozą Pūtį iš Dvarčėnų k. Jų „kaltė“ buvo, kad su ginklais atėjo sustiki „išvaduotojų“ vokiečių.

1945 m. balandžio 2 d., per šv. Velykas, mane su tėvu naruose suėmė evkavėdistai. Iš aplinkinių kaimų buvo suimta daugiau kaip šimtas žmonių. Prieš mane rimtu įkalciu neturėjo, bylos nesudarė, todėl beveik po mėnesio paleido, o mano tėvą nuteisė 10 m. lagerio ir 5 m. tremties.

Parengė Gintaras LUČINSKAS

Skelbimai

Rugsėjo 27 d. (šeštadienį) 12 val. Kauno tautinės kultūros centre (A. Jakšto g. 18) įvyks Selių klubo susirinkimas. In memoriam Aleksandri Solženycynui paskaitą „Ko nežinojo A. Solženycinas?“ skaitys buvęs politinis kalinys, gydytojas Jonas Venckevičius. Gros Kauno karininkų ramovės styginis orkestras (vad. Jonas Tarasevičius). Jėjimas nemokamas. Maloniai kviečiame. Informacija tel. (8 37) 226 756.

Spalio 3 d. (penktadienį) 16 val. LPKTS būstinės salėje (Laisvės al. 39, Kaune) įvyks LPKTS Kauno filialo ataskaitinė konferencija. Išklausyse darbo ir finansų ataskaitas. Koncertuos choras „Ilgesys“ (vad. Bronė Paulavičienė).

Spalio 4 d. (šeštadienį) Kaune, Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje, įvyks paminklo gen. P. Plechavičiui atidengimo ir pašventinimo iškilmės. **10 val. šv. Mišios Kauno Šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčioje, 11.20 val.** iškilminga eisena su orkestru, **12 val.** Vėliavos pakėlimas, **12.20 val.** gen. Povilo Plechavičiaus paminklo pašventinimas, **12.45 val.** pasakymai. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Spalio 8 d. (trečiadienį) 17 val. Vytauto Didžiojo universiteto salėje (Daukanto g. 28) kviečiame į susitikimą su dokumentinio filmo „The Soviet Story“ („Sovietų pasaka“) režisieriumi Edvinu Šnore iš Latvijos. Bus rodomas ir šis filmas. Susitikime dalyvaujančios prof. Vytautas Landsbergis bei LPKTS nariai. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Lietuvos atsargos karininkų sąjunga rengia 1918–1940 m. Lietuvos kariuomenėje tarnavusių karių susitikimą Lietuvos kariuomenės įkūrimo 90 metų sukaktiai paminėti. Buvę prieškario Lietuvos kariuomenės eilinių, puskarininkiai ir karininkai, dalyvausiantys susitikime, kviečiami iki spalio 5 d. registruotis savo gyvenamosios vietas (rajono, miesto) Karo prievolės teritoriniame skyriuje: Vilniuje – Mindaugo g. 26, tel. (8 5) 213 0075, Kaune – Jonavos g. 64/P. Kalpoko g. 93, tel. (8 37) 330 387, Klaipėdoje – Vytauto g. 5, tel. (8 46) 41 2611, Panevėžyje – Dembavos g. 30, Dembava, tel. (8 45) 594 518.

Atsiliepkite

Spaudai ruošiama knyga apie pogrindinę antiso vietinę organizaciją „Geležinio Vilko Lietuvos partizanai“ (GVLP), veikusią 1940 m. spalio–1941 m. birželio mėn. Alytaus apskrityje (centras – Daugai). Organizacijai priklausė iki 800 narių.

Prašyčiau atsiliepti buvusius GVLP aktyvistus ar jų šeimų narius. Būtų reikšminga gauti buvusių organizacijos narių nuotraukų, užrašyti prisiminimus apie GVLP veiklą. Rašykite adresu: Gintarui Lučinskui, Jurgiškių g. 16-15, Alytus, LT-63141; mob. 8 614 70978.

Užjaučiame

Po sunkios ligos mirus LLKS Kęstučio apygardos partizanui

Stasiui ŠIMULYNUI nuoširdžiai užjaučiame žmoną ir dukteris.

LPKTS Jurbarko filialas, Kęstučio apygardos partizanai

Rugsėjo 30 d. (antradienį) 17 val. į Lietuvos moksly akademijos didžiojoje salėje įvyks Vilniaus sajūdininkų konferencija. Dalyvaus: mons. A. Svarinskas, sesė N. Sadūnaitė, dr. P. Jakučionis, visuomenės veikėjas V. Bražėnas, Lietuvos Sajūdžio tarybos nariai ir kiti. Kalbėsime apie Lietuvos Neprisklausomybę, apie Sajūdžio nuteitą kelią, apie problemas ir kaip jas įveikti.

Atsiliepkite

Vidgirių k., Marijampolėsen., Garnatkevičių sodyboje 1947 m. spalio 21 d. žuvo trys partizanai: Albinas Garnatkevičius-Vilkas, g. 1924 m. Meškučių k., Marijampolės valsč., Albinas Ratkelis-Oželis, g. 1920 m. Žydronių k., Marijampolės valsč., ir Albinas Salinka-Dainius, g. 1922 m. Esu jų atminimui pastatyto paminklinio kryžiaus autorius. Neturiu jokių duomenų apie Albino Salinkos gimines. Norėčiau, kad šventinant paminklą jie dalyvautų, todėl prašyčiau paskambinti Albino Salinkos-Dainiaus gimines tel. 8 618 40 224 arba parašyti laišką Romui Rusteikai adresu: Lietuvninkų g. 4-2, Marijampolė.

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Antanas Piekus

1925–2008

Gimė Klaipėdos r. Veiviržėnų valsč. Landžių k. ūkininkų šeimoje. 1948 m. visa šeštis asmenų šeima – keturios dukters, Antanas ir motina buvo ištremti į Krasnojarsko kr. Kežmos r. Batūrino k. Dirbo miško darbus. Į Lietuvą grįžo 1958 m., įsikūrė Šilutėje. 25 metus Antanas dirbo Šilutės hidraulinų pavarų gamyklos liejykloje formuotoju. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę buvo aktyvus LPKTS rėmėjas. Palaidotas Šilutės kapinėse.

LPKTS Šilutės filialas

Jonas Rusteika

1922–2008

Gimė Tauragės aps. Švėkšnos valsč. Paslužė k. ūkininkų šeimoje. Dirbo mokytoju. 1945 m. lankydamas téviškėje buvo persautas ir areštuotas. Išvežtas į Komijos lagerius. Nesudarius bylos, 1947 m. grįžo į Lietuvą. Apsigynė téviškėje, vėliau – Švėkšnoje. Dirbo mokytoju. Ikūrė Sajūdį, aktyviai dalyvavo vienuomeninėje veikloje. Buvo LPKTS Šilutės filialo valdybos ir tarybos nariu.

Palaidotas Švėkšnos kapinėse.

Užjaučiame žmoną ir gimines.

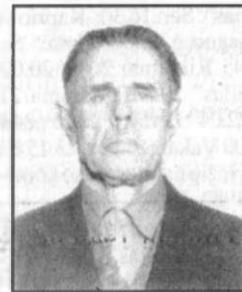
LPKTS Šilutės filialas

Stasys Simulynas

1928–2008

Gimė Pamituvio k., Jurbarko r. 1945 m. suimtas ir kalintas Raseinių, Kauno kalėjimuose. 1946 m. karos tribunolo nuteistas dešimčiai metų lagerio ir penkeriems tremties. Kalėjo Komijoje Vorkutlage. 1956 m. grįžo į Lietuvą.

LPKTS Jurbarko filialas

Juozas Augys

1927–2008

Gimė Šiaulių r., Mostaičių k., ūkininkų šeimoje, auginusioje septynių vaikus. Pramoko siuvelo amato. Tapo partizanų ryšininku. Padėjo partizanams įsigytį uniformas, siuvelių lietuviškas kariškas keperes. Čekistams sužinojus, kas „banditams“ siuva uniformas, buvo sumistas. Kankinamas nieko neišdavė. Karo tribunolo buvo nuteistas 25 m. bei teisės grįžti į Lietuvą. Išvežtas į Vorkutos lagerius. Dirbo anglies kasyklose. Į Lietuvą grįžo 1956 m. Aktyviai dalyvavo Sajūdžio ir LPKTS Kuršėnų filialo veikloje. Sukūrė šeimą, išaugino dvi dukteris.

Palaidotas senosiose Kuršėnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimos narius, gimines ir artimuosius.

LPKTS Kuršėnų filialas

Spalio 4 d. (šeštadienį) LPKTS Tauragės ir Šilalės filialai organizuoja žygį „Kęstučio apygardos partizanų takais“.

9–10 val. žygio dalyviai renkasi Skaudvilėje (prie policijos nuovados). Maršrutas: Skaudvilė–Antegluonis–Tauragė–Žvingiai–Pajūris–Šilalė–Laukuva–Lakštingalų slėnis (Aliojšiškių k., Pagramančio regioninis parkas).

Maršruto schemą žiūrėkite rugsėjo 19 d. „Tremtinje“ Nr. 35 (817) arba interneite adresu:

<http://www.lpkts.lt/tremtinys.htm>

Smulkesnės informacijos teirautis LPKTS tarybos pirminkininko Edvardo Strončiko. Tel. 8 610 19 190.

Knygų tremties ir rezistencijos tematika bei naujus „Laisvės kovų archyvo“ numerius galite įsigyt LPKTS būstinės knygynelyje, Laisvės al. 39, bei Tremties ir rezistencijos muziejuje, Vytauto pr. 46, Kaune.

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Šuopytė,

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214

Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis interneite: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sask. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr. LT18 70440600 0425 8365.

Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai

Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3800. Užs. Nr.

Kaina 1,40 Lt

Redakcija paslieka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.

Televizijos programa

rugsėjo 29–spalio 5 d.

Lietuvos TV

Pirmadienis, rugsėjo 29 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 Gero ūpo! (k.). 11.00 Tarp Rytų ir Vakarų. 12.00 Tėvai ir vaikai (k.). 12.20 Emigrantai (k.). 12.45 Klausimėlis (k.). 13.00 Referendumas 2008. 13.45 „Dvynukės“. 1994. LTV f. 15.00 Disnėjaus valanda. 16.00 „Švelnusis Benas“. Ser. 16.30 „Kapriosa sala“. Ser. 17.30 „Diagnozė. žmogžudystė“. Ser. 18.30 Žinios. 18.45 Rinkimai 2008. 20.00 Keliai. Mašinos. Žmonės. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.10 Redakcija. 22.04 „Perlas“. 22.05 Trys milijonai. 23.00 Vakaro žinios. 23.15 „Apokalipto“ (k.).

Antradienis, rugėjo 30 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 Mūsų dienos kaip šventė (k.). 11.00 Ant svarstyklų. 12.00 Redakcija (k.). 13.00 Referendumas 2008. 13.45 „Dvynukės“. Ser. 15.00 Disnėjaus valanda. 16.00 „Švelnusis Benas“. Ser. 16.30 „Kapriosa sala“. Ser. 17.30 „Diagnozė. žmogžudystė“. Ser. 18.30 Žinios. 18.45 Rinkimai 2008. 20.00 Emigrantai. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.10 Versijos. 22.04 „Perlas“. 22.05 „Ding“. Ser. 23.00 Vakaro žinios. 23.15 „Specialiojų jūrų policijos tarnyba“. Ser.

Trečiadienis, spalio 1 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 Triumfo arka (k.). 11.00 Toks gyvenimas su Zita Kelmickaitė. 12.00 Versijos (k.). 13.00 Referendumas 2008. 13.45 „Vargši Biblia“. 1998. LTV f. 15.00 Disnėjaus valanda. 16.00 „Švelnusis Benas“. Ser. 16.30 „Kapriosa sala“. Ser. 17.30 „Diagnozė. žmogžudystė“. Ser. 18.30 Žinios. 18.45 Rinkimai 2008. 20.00 Nacionalių paieškų taryba. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.10 Teisė žinoti. 22.04 „Perlas“. 22.05 „24 valandos“. Ser. 23.00 Vakaro žinios. 23.15 Elito kinas: „Varavardžio nakties sekso komedija“. Komedia. 1982. JAV.

Ketvirtadienis, spalio 2 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 Vaikų Eurovizijos nacionalinė atranka (k.). 10.30 Gamtos patruiliai (k.). 11.00 Forumas. 12.00 Teisė žinoti (k.). 13.00 Referendumas 2008. 13.45 „Procesas“. Lietuva. 1993. Vaid. f. 15.00 Disnėjaus valanda. 16.00 „Švelnusis Benas“. Ser. 16.30 „Kapriosa sala“. Ser. 17.30 „Diagnozė. žmogžudystė“. Ser. 18.30 Žinios. 18.45 Rinkimai 2008. 20.00 Nacionalių paieškų taryba. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.10 Mūsų dienos kaip šventė. Pertr. 22.04 „Perlas“. 23.00 Vakaro žinios. 23.15 „Las Vegasas“. Ser.

Penktadienis, spalio 3 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Raudonmedžio rojus“ (k.). 10.30 Gyvenimo ratu (k.). 11.00 Akiarčiai. 12.00 Bėdų turgus (k.). 13.00 Referendumas 2008. 13.45 „Procesas“. Ser. 15.00 Disnėjaus valanda. 16.00 „Švelnusis Benas“. Ser. 16.30 „Kapriosa sala“. Ser. 17.30 „Diagnozė. žmogžudystė“. Ser. 18.30 Žinios. 18.45 Rinkimai 2008. 20.00 Tėvai ir vaikai. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.10 Gero ūpo! Pertr. 22.04 „Perlas“. 23.00 „Iš gelmių“. Trileris. 1998. JAV.

Šeštadienis, spalio 4 d.

8.00 Gimtoji žemė. 8.30 Animacija. 10.00 Telebim-bam. 10.30 Kultūrų kryžkelė. 12.00 „Šokanti ant stogų“. „Našlių pakrantė“. Dok. f. 13.00 Legendos. 14.00 Kultūra. 15.00 Požiūris. 16.00 Žinios. 16.10 Baltijos krepšinio lygos (SEB BBL) rungtynės. „Barons“ - „Šiauliai“. Pertr. - Klausimėlis. 18.00 „Tuzinės auksinė“. 18.30 „Mergaitė su degtukais“. 1995. TVf. 19.15 „Keistuolių teatro“ koncertas. „Naujieji Brėmeno muzikantai“. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Triumfo arka. 23.00 „Pradingimas“. Ser.

Sekmadienis, spalio 5 d.

8.00 Kelias. 8.15 Animacija. 10.00 Gustavo enciklopedija. 10.30 „Raudonmedžio rojus“. Ser. 12.00 „Neregėta Kinija. Pandu šalis“. Dok. f. 13.00 „Mis Marpl“. 4.50 iš Paddingtono“. Det. 2004. D. Britanija. 15.00 Šventadienio mintys. 15.30 Gamtos patruiliai. 16.00 Žinios. 16.10 (K)laidelė. 16.15 Gyvenimo ratu. 16.45 Be pykčio. 17.15 Popietė su A. Čekuoliu. 17.45 Keliaukim! 18.15 Stilius. 19.00 Bėdų turgus. 20.00 Savaitė. 20.30 Panorama. 20.45 Vaikų Eurovizijos nacionalinės atrankos finalas. 22.15 „Augustas. Pirmasis imperatorius“. Istor. drama. 2003. Vokieta, D. Britanija.

TV3

Pirmadienis

6.45 „Telepardo utuvė“. 7.00 Animacija (k.). 8.00 „Geidžiamas kūnas“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Padainuokim!“ (k.). 11.00 „Šnipių vaikučiai“ (k.). 12.35 „Auklė“ (k.). 13.05 „Zoro“. Ser. 13.35 Animacija. 15.35 „Nupirkta meilė“. Ser. 17.40 „Liepsnojantis ledas“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 „Broliai“. Ser. 19.40 „L.T. paparacai“. 20.35 „Ambrožijos TV“. 21.10 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 21.45 Vakaro žinios. 22.00 „Nusivylusios namų šeimininkės“. Ser. 23.00 „CSI Miamis“. Ser. 0.00 „Sukčiai Ričiai“. Ser. 1.00 „Greičio ruožas“. Ser. 2.00 „Telejazz“.

Antradienis

6.45 „Telepardo utuvė“. 7.00 Animacija (k.). 8.00 „Geidžiamas kūnas“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „L.T. paparacai“ (k.). 11.00 „Iki pergalės! Virėjų kovos“ (k.). 12.00 „Penktokų iššūkis“ (k.). 13.05 „Zoro“. Ser. 13.35 Animacija. 15.35 „Nupirkta meilė“. Ser. 16.40 „Degantiskraujas“. Ser. 17.40 „Liepsnojantis ledas“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 „Broliai“. Ser. 19.40 „Taip arba Ne“. 20.35 „Detektivai“. 21.10 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 21.45 Vakaro žinios. 22.00 „Kalėjimo bégliai“. Ser. 23.00 „CSI Niujorkas“. Ser. 0.00 „Sukčiai Ričiai“. Ser. 1.00 „Paskutinis šansas“. 1.30 „Telejazz“.

Trečiadienis

6.45 „Telepardo utuvė“. 7.00 Animacija (k.). 8.00 „Geidžiamas kūnas“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Kriminaliniai tyrimai“ (k.). 11.00 „Puikusis šou“ (k.). 13.05 „Zoro“. Ser. 13.35 Animacija. 15.35 „Nupirkta meilė“. Ser. 16.40 „Degantiskraujas“. Ser. 17.40 „Liepsnojantis ledas“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 „Broliai“. Ser. 19.40 „Kriminaliniai tyrimai“. 20.35 „Skylė sienoj“. 21.10 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 21.45 Vakaro žinios. 22.00 „Daktaras Hausas“. Ser. 23.00 „CSI Niujorkas“. Ser. 0.00 „Sukčiai Ričiai“. Ser. 1.00 „Paskutinis šansas“. 1.30 „Telejazz“.

Ketvirtadienis

6.45 „Telepardo utuvė“. 7.00 Animacija (k.). 8.00 „Geidžiamas kūnas“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Kriminaliniai tyrimai“ (k.). 11.00 „Puikusis šou“ (k.). 13.05 „Zoro“. Ser. 13.35 Animacija. 15.35 „Nupirkta meilė“. Ser. 16.40 „Degantiskraujas“. Ser. 17.40 „Liepsnojantis ledas“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 „Broliai“. Ser. 19.40 „Čia ir dabar“. 20.35 „Dzin“. 21.10 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 21.45 Vakaro žinios. 22.00 „Kobra 11“. Ser. 23.00 „Kaulai“. Ser. 0.00 „Sukčiai Ričiai“. Ser. 1.00 „Paskutinis šansas“. 1.30 „Telejazz“.

Penktadienis

6.45 „Telepardo utuvė“. 7.00 Animacija (k.). 8.00 „Geidžiamas kūnas“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Broliai“ (k.). 13.05 „Zoro“. Ser. 13.35 Animacija. 15.35 „Nupirkta meilė“. Ser. 16.40 „Degantiskraujas“. Ser. 17.40 „Liepsnojantis ledas“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 „Broliai“. Ser. 19.40 „Nevykių mokykla“. JAV. 2006. Komedija. 21.45 „Liguita meilė“. JAV. 1998. Trileris. 1.35 „Telejazz“.

Šeštadienis

6.20 „Telepardo utuvė“. 6.35 Animacija. 8.30 „Auklė“. Ser. 9.00 „Apie ūkį ir bites“. 9.30 Animacija. 10.00 „Karatė berniukas“. JAV. 1984. Drama. 12.40 „Gelbėtojai: havajietiškos vestuvės“. JAV. 2003. Nuot. f. 14.20 „Ambrožijos TV“ (k.). 15.00 „Atlantida“. Ser. 17.00 „Pasirinkimas 2008“. 17.40 „Penktokų iššūkis“. 18.45 Žinios. 19.00 „Žvaigždžiu varčiai“. 21.10 „Šrekas“. JAV. 2001. Komedija. 22.50 „Pats baisiausias filmas“. JAV. 2000. Komedija. 0.30 „Mylimujų šokis“. JAV. 1988. Drama. 2.30 „Telejazz“.

Sekmadienis

6.20 „Telepardo utuvė“. 6.35 Animacija. 8.30 „Auklė“. Ser. 9.00 „Sveikas žmogus“. 10.00 „Šnipių vaikučiai 2. Prarastų svajonių sala“. JAV. 2002. Nuot. f. 12.05 „Šetoniškassandėris“. JAV. Vokietija. 2000. Komedija. 14.00 „Zoro. Špaga ir rože“. Ser. 15.00 „Atlantida“. Ser. 17.00 „Dzin“ (k.). 17.40 „Iki pergalės! Virėjų kovos“. 18.45 Žinios. 19.00 „Savaitės komentari“. 19.30 Projekto „Tūkstantmečio odiseja“. Vienas vardas - Lietuva - atidarymas. 21.00 „Gelbstint eilinių Rajaną“. JAV. 1998. Veiksmo f. 0.40 „Kaskart atsišveikinus“. JAV, Izraelis. 1986. Drama. 2.40 „Telejazz“.

Pagerbtas Žemaičių apygardos vado atminimas

(atkelta iš 1 psl.)

Renginyje dalyvavo ir ketvertas partizanų vado vaikų, dabar jau žilų ir solidžių Lietuvos piliečių: Irena, Danutė, Algirdas ir Vytautas. Viena iš partizano dukterų pasakojo, kaip 1944 m. Kūčių vakarą okupantai Montvydų ūkį paleido pelenais. Žmona ir penki mažamečiai vaikai liko gyvi, tačiau be pastogės. Partizano šeimą glaudė ir augino giminaičiai, Žemaitijos kaimų vals tiečiai. 1951 m. jo žmona buvo suimta ir įkalinta Kazachijoje, Džezkazgane. Penki mažamečiai vaikai turėjo slapsytis pas gerus žmones.

V. Montvydo-Žemaičio vadovaujančio apygardoje buvo ypač gerai išplėtota pogrindinė spaudo. Suprasdamas, kad vien ginklu sunku pasipriešinti okupantams, jis daug dėmesio skyrė partizanų spaudai. Vadas nuolat ieškojo literatūrai gabiu jaunuolių, pats redagavo leidinius. Buvo leidžiami laikraščiai „Kovojantis lietuvis“, „Malda giroje“, „Laisvės balsas“. Pastarasis, trūkstant popieriaus, buvo spaustas mokykliniuose sąsiuviniuose. 1952 m. eileraščių rinkinys „Laisvės kovų aidai“ buvo išleistas net 1000 egzempliorių tiriažu. Yra žinių, kad slapta buvo surinktas ir išspaustintas valstybinėje Telšių spaustuvėje.

V. Montvydas-Žemaitis, vienas iš ilgiausiai apygardai vadovavusių vadų,

Kiekvienas žmogus anksčiau ar vėliau susimąsto, kaip išsaugoti jaunystę. Atsakymą į tai duoda grupė tarpautinių medikų – psychologų ir dietologų. Jie siūlo dešimt receptų, kaip pratęsti jaunystę.

Pirmas receptas. Nepersivalgykite! Vietoj įprastų 2500 tenkinkite 1500 kalorijų. Tuo pačiu jūs leisite savo kūno ląstelėms išsikrauti ir palaikyti jų aktyvumą. Ląstelės greičiau atsistatys ir organizmas taps daug atsparesnis ligoms.

Antras receptas. Meniu turi atitinkti jūsų amžių. Trisdešimties metų moterims pirmosios raukšlelės pasirodo kiek vėliau, jei jos reguliarai valgo patiekalus iš kepenų ir megsta riešutus. Žmogaus organizmui labai reikalingas betakarotinas. Sulaukus 50 metų ir daugiau reikalingas kalcis sveikoms kojoms palaikyti ir magnis – širdžiai. Penkiasdešimtmečiams rekomenduojama valgyti daug žuvies, taip apsaugosite širdį ir kraujagysles.

Trečias receptas. Darbas – pagrindinis elementas palaikyti sveikatą ir sveiką gyvenimo būdą. Pasitenkite susirasti megstamą darbą. Medikai pastebi, kad jaunystę išsaugo dirbantieji dirigentais, filosofais, menininkais ir šventikais.

Dėl techninių kliūčių negalime išspaustinti LNK ir Baltijos TV programą. Atsiprašome skaitytoju.

Penktas receptas. Visais klausimais turėkite savo nuomonę. Aktyviai gyventantys žmonės rečiau puola į depresiją, mažiau prislėgti rūpesčių.

Šeštasis receptas. Judėkite. Tik aštuonios minutės, skirtos mankštai ir sportui, pratęs jūsų gyvenimą viena diena. Judėjimas visais atvejais teiks naudą jūsų sveikatai.

Septintas receptas. Miegokite vėsiame kambaryje. Įrodyta, kad miegančių kambaryje, kuriame 17–18 laipsnių temperatūros, ilgiau išlieka jauni. Nuo aplinkos temperatūros priklauso organizmo medžiagų apykaita.

Aštuntas receptas. Kartas nuo kartos palepinkite save – numokite ranką į visas rekomendacijas ir suvalgykite geidžiamą kāsnelį.

Devintas receptas. Nereikia užgniauti savo pykčio. Nuolatos kaltinantieji kambaryje, kuriami 17–18 laipsnių temperatūros, ilgiau išlieka jauni. Nuo aplinkos temperatūros priklauso organizmo medžiagų apykaita.

Dešimtas receptas. Lavinkite galvos smegenis. Pastoviai spręskite kryžiažodžius, žaiskite priverčiančius mąstyti stalą žaidimus. Padeda užsienio kalbų mokymasis.

Parengė Midas URBONAVIČIUS